

BUITEN

24^E JAARGANG N^O. 19

ZATERDAG 10 MEI 1930

Foto Osterr. Lichtbildsalle

HET MARIA THERESIA MONUMENT TE WEENEN. OP HET VOETSTUK RECHTS, TUSSEN
DE TWEE PAARDEN, WAAROP VELDHEEREN VAN DE KEIZERIN ZIJN GEZETEN, IS
JUIST HET STANDBEELD VAN GERHARD VAN SWIETEN ZICHTBAAR

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

JASPER VELLACOT, FILANTROOP, DOOR WILLIAM J. LOCKE (12)	BLZ. 218
SCHOENBRUNN EN MARIA THERESIA (GEÏLL.), DOOR WILLEM M. BEKAAR	BLZ. 217, 220—222
APHORISMEN, DOOR M. W. B.	ELZ. 221, 223
NACHTELIJKE ZANGERS, DOOR G.	BLZ. 221
LEVENDE SCHAAKBORDFIGUURTJES (GEÏLL.), DOOR A. W. FRANCKEN	BLZ. 222—223
DE TUIN IN DEN VROEGEN MORGEN, DOOR E. VAN DEN BERG-BOLDINGH	BLZ. 224
DE HINTERE BALMIHORN (MET TEEKENINGEN VAN J. H. JURRES), DOOR TH. HAMMES	BLZ. 224—225
OP BEZOEK BIJ DEN MEEST GELIEFDEN KONING TER WERELD (GEÏLL.), DOOR NINA ARKINA	BLZ. 225—226
HET GELAAT DER STEDEN (GEÏLL.), DOOR REINIER P. STERKENBURG	BLZ. 227—228
TORQUATO TASSO. UIT HET POOLSCH, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKY (13)	BLZ. 228
BLAUWE SPECHT MET JONGEN (ILL.)	ELZ. 228

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adreseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's.

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

Jasper Vellacot, filantroop

12) DOOR WILLIAM J. LOCKE

DIJ gebeurde een maand na Bunny's vertrek. De ware reden waarom hij had dienst genomen verzwegen zij voor iedereen. En zoo gingen maanden om, zonder dat zij van Bunny hoorden. Inmiddels bracht de oorlog ook hun veel werk. Jasper had groote plannen voor rusthuizen voor invalide soldaten en Lady Alicia hielp hem trouw daarbij. Huizen en villa's werden gekocht of gehuurd en tot herstellingsoorden ingericht. Dan moesten er boeken zijn, dan weer uniformen voor de zusters en zoo telkens wat anders, dat ze samen bracht. Ook had Jasper een uitgever gevonden voor Bunny's gedichtenbundel „Carmina Amoris” en zat hij nog vaak 's nachts drukproeven te corrigeeren. Het was de drukste, maar de gelukkigste periode van zijn leven, niettegenstaande Burke's dronkenschap en de booze blikken, die deze op hem wierp. De man verwaarloosde zijn werk en dreigde de orde op het kantoor te verstoren. Toen wees Cadby hem een afzonderlijke kamer aan.

Eens op een morgen trad hij zonder kloppen Jasper's kamer binnen.

„Waarom heb je niet aangeklopt?” vroeg Jasper.

„Ik wist niet, dat dit noodig was”, zei de man.

„Je weet best, dat het zoo hoort”, zei Jasper. „Ga de deur uit en klop aan”.

De man mopperde en protesteerde, maar deed ten slotte wat hem gezegd werd.

„En wat verlang je?” vroeg Jasper toen hij weer voor hem stond.

„Ik wou u om honderd pond vragen”, zei Burke snel.

„Is je salaris niet groot genoeg?” vroeg Jasper.

„Daar kan men niet als heer van leven”.

„Welk recht heb jij om als heer te willen leven?”

„Dat weet uzelf het best”.

„Dat weet ik niet.”

„Enfin, dat doet er niet toe. Ik heb ze noodig. Billings, de boekmaker, maant me voortdurend”.

„Zoo”, zei Jasper en zijn blik werd hard. „Ik begrijp niet waar je de brutaliteit vandaan haalt mij daarvoor om geld te vragen. Van mij krijg je geen cent”.

Burke verbleekte. Nu speelde hij geen comedie. „Om 's Hemels wil, Mr. Vellacot, helpt u mij. Ik zit in den druk. Ik heb een wissel afgegeven, dien ik niet kan honoreeren”.

„Ik heb je mijn besluit meegedeeld”, zei Jasper. „Daar wijk ik niet van af. Je kunt gaan”.

Toen Burke weg was, schelde hij Cadby.

„Tom”, zei hij, „houd een oogje op Burke. Hij heeft mij om honderd pond gevraagd, die ik hem geweigerd heb. Nu zal hij er jou wel om vragen. Hier zijn ze, leen ze hem als een persoonlijke vriendendienst”.

„Ziet hoe ver hij kan gaan?” zei Cadby.

„Waarschijnlijk”.

„Als je hem een baantje van dertig shilling per week had gegeven, zou dat niet gebeurd zijn. Nu ruikt hij iets geheimzinnigs en probeert 't. Maar wees niet bang. Het heeft niets te beduiden”.

Inderdaad vroeg Burke later geld aan Cadby en deze leende het hem. Van nu af werd Burke ook beleefder tegen Jasper, maar toch bleef hij vreemde dingen doen. Eens op een avond toen Jasper thuiskwam, vond hij zijn protegé in zijn kamer met een flesch whisky en een glas bezig.

„Ik dacht, dat u mij wel een glaasje zoudt gunnen”, zei hij. „Ik had zoo'n dorst”.

„Dan moet je zorgen, dat jezelf wat in huis hebt”.

„Dat doe ik opzettelijk niet”, zei Burke. „Ik tracht het mij te ontwennen”.

Inderdaad was hij volkomen nuchter en was dat al weken lang geweest.

„Maar daarom heb je nog geen recht hier binnen te komen en jezelf te bedienen”, zei Jasper.

„U weet niet wat verleiding is, Mr. Vellacot”, zei Burke. „Ik moet er tegen vechten”.

Jasper voelde zijn hart zachter worden jegens den rechtmatigen, maar ongekroonden monarch. Hij praatte met hem en trachtte tot zijn diepste gedachten door te dringen. Maar dat gelukte hem noch nu, noch later. Het eenige resultaat scheen te zijn, dat hij hem niet meer dronken zag. En zoo vergat hij alras de heele geschiedenis, zooals hij ook een ander feit vergat, dat zich eenige weken later voordeed. Jasper had een heele collectie tabakspijpen, die altijd op een bepaalde wijze geordend lagen. En eens op een dag zag hij, dat een der pijpen, die achter in de la moest liggen vooraan lag. Hij legde ze weer op haar plaats en dacht er niet verder over.

En een anderen keer, toen hij om drie uur 's morgens wakker lag, meende hij beneden voetstappen te hooren. Hij sloop de trap af, doch vond beneden niets verdachts. Maar zoodra hij de deur van zijn slaapkamer had gesloten, kroop Burke achter een divan vandaan en hervatte zijn onderzoek van Jasper's schrijfbureau, dat hij met een looper opende.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK

De „Chian Wijn” werd opgevoerd, de „Carmina Amoris” uitgegeven en Bunny werd een ster van de eerste grootte. Alle bladen spraken er van hoe hij de lier had verwisseld voor het zwaard. En dat was de mooiste reclame voor den nietsvermoedenden ongelukkigen dichter. En sommen, waarvan Bunny in zijn Great Coram Street dagen niet had gedroomd, lagen op hem te wachten.

Maar niemand had meer iets van hem gehoord tot de bladen plotseling in de lente bericht brachten door den naam van soldaat Bonamy Tredgold te vermelden in de lijst der ernstig gewonden. Lady Alicia las het en de tranen kwamen haar voor haar op. „Natuurlijk”, zei ze. En even later reed ze naar hem toe. Hij kwam haar snel tegemoet. Zijn oogen zagen nog droefer dan anders.

„Ik heb het al gelezen”, zei hij. „Arme jongen!”

„Wij moeten iets voor hem doen, neef Jasper”, zei Alicia.

die naar zelfbeheersching zocht. „Hij mag daar niet blijven. Wat kunnen wij doen?”

„Voorloopig moeten wij wachten. Ik heb al geseind en ik heb de vrijheid genomen ook uw naam onder het telegram te zetten”.

„Wat lief van je. Hoe kwam je er toe aan mij te denken?”

„Ben je ooit uit mijn gedachten, Alicia — waar het onzen jongen vriend betreft”, voegde hij er onhandig aan toe. „Ik heb geseind, dat hij zoo spoedig mogelijk terug gezonden moest worden en dat wij dan wel verder voor hem zullen zorgen. Ik heb er bij gevoegd, dat hij inmiddels rijk en beroemd is geworden. Ik dacht, dat hem dit goed kon doen”.

„Hoe krijg je hem hier?”

„Dat komt wel in orde”, zei Jasper.

Lady Alicia lachte. „Dan maak ik mij verder niet bezorgd. Als jij iets in handen neemt, komt 't in orde”.

„Ik ben ook niet onfeilbaar”.

„Maar dezen keer zal je het wél zijn”.

Zoo sprekend waren zij naar de straatdeur geloopt. Met welbehagen snoof Jasper de heerlijke lentelucht op. „Ik wou”, zei hij, „ik wou, dat ik niet in huis hoefde te blijven”.

„Rijd een eindje met mij om”, inviteerde Lady Alicia. Hij hoorde in haar stem en zag in haar oogen meer dan de woorden zeiden. Hij aarzelde.

Juist op dat oogenblik kwam Burke naar buiten, nam zijn hoed af en liep de straat op.

„Laat mij voor je beslissen”, zei Lady Alicia.

Jasper schrikte. Het leek hem alsof het een uur geleden was sinds haar laatste woorden. Hij maakte een excuus, liep snel het huis in om zijn hoed te halen en voegde zich weer bij haar. Zij reden weg en praatten over allerlei dingen, doch telkens kwam hun gesprek terug op het belangrijkste onderwerp.

„Als wij maar wisten, dat hij buiten gevaar is”, zei Alicia.

„Hij is jong en sterk”.

„Jawel, maar wie de goden liefhebben —”.

„De goden hebben niemand lief. God wél”, zei Jasper, „en wien Hij lief heeft, beproeft hij. Hij doodt hem niet voor Zijn genoegen”.

„Je hebt gelijk”, zei Alicia. „Het andere gezegde is dwaas”.

Maar het zou nog weken duren eer zij Bunny weer zagen. Het was een schotwond door het lichaam, met complicatie van reumatische koorts. Doch ten slotte kwam de zomer en kon Bunny terug worden gestuurd. Jasper kocht hem vrij en zorgde voor zijn thuisreis op een manier een gewonden veldmaarschalk waardig.

Samen reden zij naar Southampton om hem te halen. Alicia was erg teleurgesteld dat zij hem niet op het dek zag staan. Jasper bracht haar aan het verstand, dat zij dit niet mocht verwachten. Ten slotte bracht de scheepsdokter ze naar zijne hut. En daar lag Bunny in zijn kooi, maar in geen enkel opzicht gelijkend op den jongen Apollo met muziek in zijn aderen, die eenige maanden geleden was vertrokken. Zijn gezicht was bleek, zijn lippen dun, zijn wangen hol en gerimpeld, zijn oogen dof. Hij leek vele jaren ouder. Toen zij binnenkwamen, strekte hij de handen naar ze uit.

„Ik dank jou dat je gekomen bent”, fluisterde hij.

„Mijn arme Bunny”, zei Alicia en legde haar koele hand op zijn voorhoofd.

Bunny kuste haar hand en keek haar dankbaar aan. Toen sloot hij vermoeid de oogen.

„Hij is nog erg zwak”, zei de zuster zacht tot Jasper. „Wij dachten eerst, dat hij de reis niet zou overleven. Gelukkig hebben wij voortdurend mooi weer gehad”.

„En nu ga je met mij mee naar Greybrooke”, zei Alicia.

„Greybrooke — en de appelboomen — heerlijk”, zei Bunny.

„Dat is lief van je, dat je zoo gehoorzaam bent”.

„Was ik vroeger zoo lastig? Ik beloof je, Alicia, dat ik niet weer zoo ondankbaar zal zijn”.

„Ondankbaar was je nooit, Bunny”.

„Toen ik jou eerste telegram ontving, huilde ik als een kind. Zwakte. De dokter zegt, dat mijn hart niet in orde is”.

„Heb je nu nog ergens pijn?”

„Een beetje — niet de moeite waard. Maar ik ben erg moe”.

Alicia boog zich over hem heen en tranen welden in haar oogen op, toen zij zag hoe veranderd hij was.

„Je hebt je haar anders opgemaakt”, zei Bunny. „Is dat de nieuwe mode?”

„Stel je voor, dat je dat opmerkt”, lachte Alicia. „Weet je nog, hoe ik het vroeger gedragen heb?”

„Ik heb al dien tijd alleen van herinneringen geleefd”, zei hij mat.

„Arme Bunny”, zei Alicia, getroffen door dien toon.

Toen kwamen de dragers van de ziekenauto en haalden Bunny weg. Jasper en Alicia liepen ieder aan een kant. En toen volgde de reis naar Greybrooke en Bunny's genot in het mooie, zon-overgoten landschap.

„Je zult er een gedicht op schrijven”, zei Alicia.

Maar Bunny schudde het hoofd. „Die tijd is voorbij”, zei hij. „Ik denk, dat ik schoenmaken ga leeren. Ik zou het heerlijk vinden schoentjes voor je te maken. Ik zal ze kussen voor je ze aantrekt — en daarna”.

„Dat zal je niet”, antwoordde zij. „Je moet zoet blijven en doen wat je gezegd wordt”.

„Ik zal zoet zijn”, zei Bunny en sloot de oogen weer.

Jasper bleef met Alicia en Lady Luxmoore dineeren. Toen ging hij per trein naar Londen terug. Cadby stond hem aan het station op te wachten. Ook hij wilde zoo gauw mogelijk weten hoe het met den dichter-krijgsman ging. Samen wandelden zij naar huis.

ZESTIENDE HOOFDSTUK

Een tijd lang moest Bunny het bed houden en lag hij daar, gelukkig omdat hij rusten kon. Maar zijn genezing ging niet zoo snel als zij gehoopt hadden en zij riepen een Londenschen dokter in consult. Deze onderzocht hem grondig, zei, dat hij de constitutie van een rhinoceros moest hebben, om die wond te overleven en dat er nu geen enkele reden was waarom hij niet weer gezond zou worden, als hij lichamelijk en geestelijk tot rust kon komen. Dit gaf Alicia, die zelf kerngezond was en die gedacht had, dat Bunny na een paar dagen op Greybrooke weer beter zou zijn, nieuwen moed om op betere tijden te wachten.

Die kwamen langzaam. Bunny begon weer belang te stellen in de dingen om hem heen en ten slotte brak de dag aan waarop hij naar buiten in den tuin gereden mocht worden. Het was op een Zondag en Jasper en Elinor Currey waren gekomen om den middag bij ze door te brengen.

Zij praatten over allerlei dingen, behalve over den oorlog. Daar wou en kon Bunny niets van hooren. Hij die steeds het leven had bezongen en vereerd, had te veel gezien van den dood in zijn vreeselijkste vormen. Hij genoot van de zon en den zomer, van het gezelschap van ontwikkelde, hoogstaande vrouwen en van de heerlijke rust.

„Jasper moest een der Gelukkige Eilanden opkopen en lotus verbouwen voor de Europeesche markt”, zei hij. „Hij zou een monopolie hebben en kon de rijken ervoor laten betalen met hun half vermogen, terwijl hij ze den armen gratis gaf. En op een ander eiland kon hij amaranten rustbedden laten maken”.

„Dank je wel”, zei Jasper. „Dan zou niemand meer werken en het ras zou uitsterven”.

„Wat zou dat dan nog?” zei Bunny.

„Je praat onzin”, zei Elinor Currey, „en als je zoo doorgaat, mag je me nooit meer komen bezoeken”.

„Breng me niet in verzoeking, lieve Madonna”, zei Bunny en wierp zich lachend achterover in zijn stoel. Het was heerlijk den ouden, plagerigen toon weer te mogen gebruiken.

Toen de gasten weg en Bunny weer in zijn kamer was, klopte Alicia aan en trad, toen zij vergunning had gekregen, binnen om te vragen of alles goed voor hem in orde was gemaakt. Hij wenkte haar dichterbij te komen en toen zij zich over hem heen boog, greep hij haar hand en legde die tegen zijn wang.

„Hoe kan ik je danken, Alicia”, zei hij, „voor dezen heerlijken dag. Hoe kan ik je dien vergoeden?”

„Door weer gezond en sterk te worden, beste Bunny”, zei ze.

Haar gezicht was dicht bij het zijne. Wat wonder dan, dat zij haar koele lippen op zijn voorhoofd drukte. Daarna fluisterde zij „goeden nacht” en ging weg. Het heele huis was in rust gedompeld. Zij bleef nog lang in het maanlicht zitten en de nieuwe gevoelens, die opwelden in haar hart wierpen hun glans over de toekomst. Zij zag zich voor altijd met Bunny vereend, hem beschermend tegen de ruwheid der wereld en hem inspireerend tot edele poëzie. Den volgenden ochtend schaamde zij zich bijna voor de droomen waaraan zij zich had overgegeven. Maar ze waren zoo mooi!

(Wordt vervolgd)

Foto Osterr. Lichtbildstille

HET VERTREK IN SCHÖNBRUNN, WAAR NAPOLEON I HEEFT GEWOOND

SCHÖNBRUNN EN MARIA THERESIA

1930 HET MARIA THERESIA-JAAR!

MARIA THERESIA is een van de grootste en beroemdste vrouwen geweest, die gedurende den loop der eeuwen in Europa geregeerd hebben. Dit jaar zal het honderdvijftig jaar geleden zijn, dat de groote keizerin den laatsten adem heeft uitgeblazen. De Weeners houden ervan kolossale festiviteiten op touw te zetten: in 1927 werden Beethovenfeesten te Weenen gearrangeerd, omdat deze beroemde componist precies honderd jaar geleden in deze stad was gestorven, in 1928 waren het Schubertfeesten, omdat Franz Schubert in 1828 alhier overleden was, 1929 was het zoogenaamde „Strauss-jaar”, gedurende hetwelk zoowel Johann Strauss Vater als Johann Strauss Sohn gehuldigd werden, daar de eerstgenoemde honderdvijfentwintig jaar geleden alhier geboren en de laatste dertig jaar geleden alhier gestorven was. 1930 is nu het Maria Theresia-jaar met geweldige Maria Theresiafeesten. ☒ Hoewel Maria Theresia vooral aan het begin harer regeering tal van oorlogen te voeren heeft gehad, is het tijdperk van haar regeering, welke veertig jaar duurde, toch een periode van bloei voor Oostenrijk geweest, een soort van „gouden eeuw”. Onder haar regeering werden de allerfraaiste barok-paleizen en -kerken in Oostenrijk gebouwd, gebouwen, welke thans nog immer zulk een bijzonder cachet niet alleen aan de straten van Weenen, doch ook aan die van alle andere steden en dorpen geven. ☒ Onafscheidelijk is Maria Theresia's naam verbonden aan het heerlijke lustslot Schönbrunn, het Versailles van Weenen, een prachtig buitenpaleis, dat eigenlijk eerst onder haar regeering voltooid werd. Het ligt temidden van een uitgestrekt park, dat door een Nederlander, zekeren Adriaen van Stekhoven, werd aangelegd, die den Franschen stijl op meesterlijke wijze wist na te volgen en Lenôtre daarbij bijna overtroffen heeft. In het park met zijn lange alleëen treft men tal van fraaie beeldengroepen en vijvers aan. Op een heuvel vlak tegenover den achterkant van het slot verheft zich de

gracieuse silhouet van de „Gloritte”. Maria Theresia woonde met voorliefde te Schönbrunn, waar zij tallooze schitterende feesten heeft gegeven. Het immense gele paleis met zijn vele vensters met groene blinden telt niet minder dan 1441 zalen en andere vertrekken en liefst 139 keukens! De oudste zoon van Maria Theresia, de latere keizer Josef II, heeft in dit paleis in 1760 zijn bruiloft met Isabella van Parma gevierd en vijf jaren later zijn tweede huwelijk met prinses Maria Josefa van Beieren. In 1805 woonde Napoleon hier en heeft hij hier den vrede van Presburg bevestigd en in 1809, toen zijn troepen wederom de stad Weenen bezet hadden, nam hij hier ten tweeden male zijn intrek en sloot hij hier op den 14en October den vrede van Schönbrunn, nadat één dag tevoren een Oostenrijksch patriot, Staps geheeten, een moordaanslag op den keizer had gepleegd. Later zou Napoleon's ongelukkige zoon, de kleine „l'Aiglon”, in dit paleis wonen en er op den 7den Juli 1832 sterven, nadat twee jaren tevoren keizer Frans Josef hier op den 8en Augustus 1830 was geboren. Frans Josef is ook in Schönbrunn gestorven, en wel op den 21en November 1916. ☒ Dit jaar zal er een groote Maria Theresia-tentoonstelling te Schönbrunn worden gehouden, welke door de „Verein der Museumsfreunde in Wien” in elkaar wordt gezet. In de fraaie witgelakte feestzaal, de zoogenaamde „Grosse Galerie”, met haar prachtige lustres en haar ontelbare candelabres langs de wanden, met haar ontelbare rijke rococo-ornamenten langs deuren, vensters en spiegels en haar mooie Guglielmi, zal Maria Theresia's pompeuse troon worden opgesteld. Verder zal men in vitrines achter glas tal van oude regeeringsperiode kunnen bewonderen. In de aangrenzende „Kleine Galerie”, een pronkzaal, die even fraai is als de „Grosse Galerie”, zal een tafel op dezelfde wijze gedekt zijn als dit bij intieme hoffeesten van de keizerin gebruikelijk was, en in verschillende andere vertrekken zal een overzicht

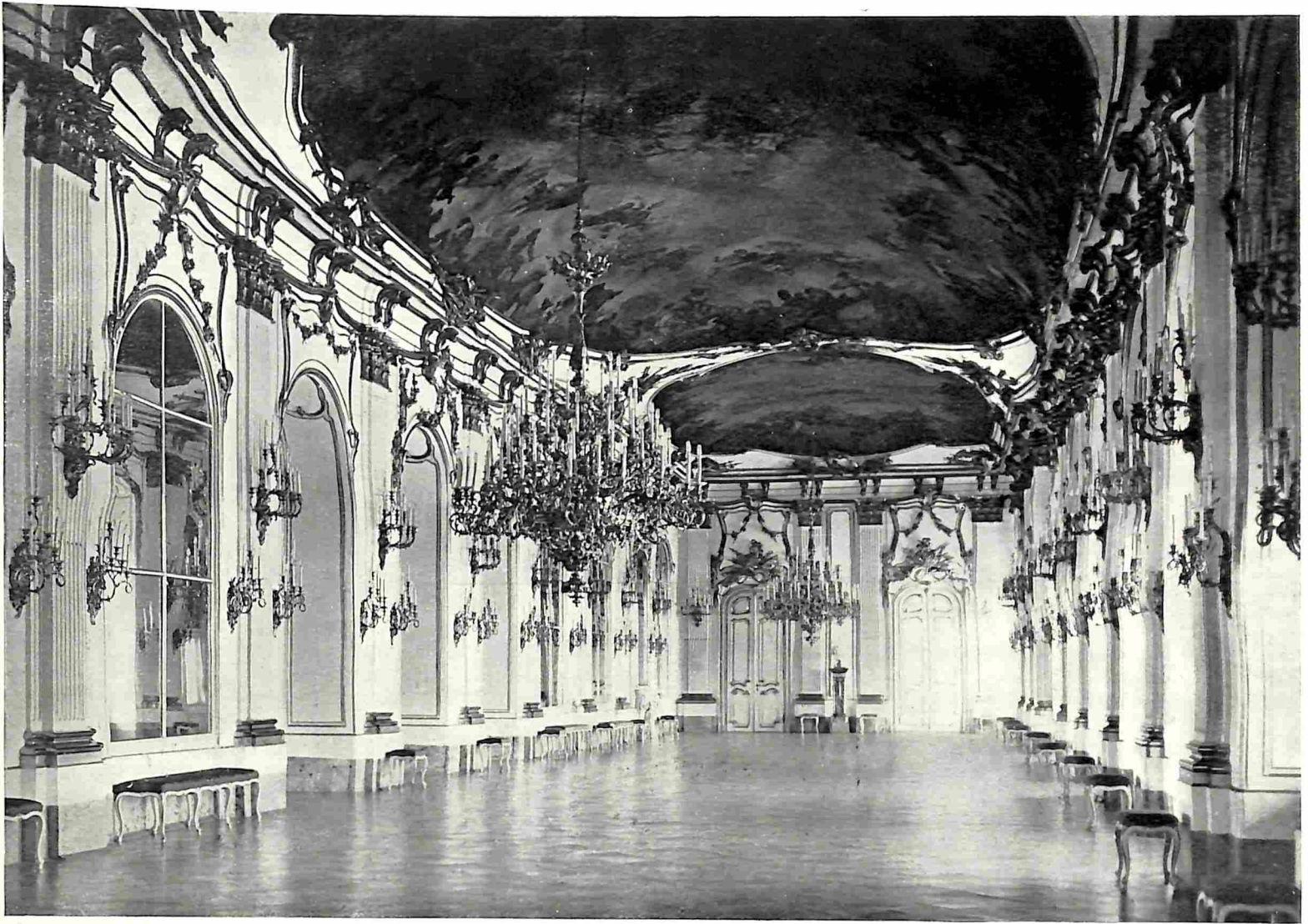

Foto Osterr. Lichtbildstille

DE GROOTE FEESTZAAL VAN SCHÖNBRUNN, WAAR MARIA THERESIA'S TROON ZAL WORDEN OPGESTELD

worden gegeven van het muziek- en kunstleven van haar tijd, van het leven aan haar hof, van het krijgswezen en van de jacht. ☼ Op de tentoonstelling zal men ook telkenmale in aanraking komen met herinneringen aan personen uit Maria Theresia's naaste omgeving, tot welke ook onze groote landgenoot Gerhard van Swieten behoorde, die een leerling van Boerhaave is geweest en die de lijfarts en de vertrouwde raadsman van de vorstin was. Als prefect stond hij aan het hoofd van de beroemde hofbibliotheek. Hij is de eigenlijke oprichter geweest van de thans nog altijd wereldvermaarde geneeskundige faculteit van de Weenske universiteit. Op het breede voetstuk van het reusachtige Maria Theresia-monument, dat zich tusschen de twee groote staatsmusea temidden van een plantsoen vlak tegenover de poort van den Hofburg, het voormalige Habsburgsche paleis aan den Ring bevindt, staat een levensgroot standbeeld van Van Swieten. Zijn laatste mannelijke afstammeling is tegenwoordig directeur van een Weensch kinderziekenhuis. ☼ De Maria Theresia-tentoonstelling in het slot Schönbrunn zal van Mei tot October geopend zijn. Gedurende de zomermaanden zullen verschillende opvoeringen van oude tooneelstukken in het snoeperige rococo-theatertje worden gegeven, dat tot het kasteel behoort en tegenwoordig haast nimmer in gebruik is en ook zullen er enkele balletuitvoeringen plaats vinden. In het beroemde Burgtheater en in de groote Weenske opera zullen, met het oog op de vele vreemdelingen, die de stad ter gelegenheid van de Maria Theresiafeesten bezoeken, tal van speciale gala-avonden worden gegeven en Clemens Krauss, de directeur der opera, zal een groot feestconcert van het befaamde Wiener Philharmonische Orchester in het Belvedere-paleis dirigeren, het vroegere zomerverblijf van prins Eugenius van Savoye. Voorts zullen er in verschillende adellijke barokpaleizen van Weenen diverse intieme rococo-feesten worden gegeven.

WILLEM M. BEKAAR

Aphorisme

Zielegrootheid is helaas zeldzaam, omdat er gebrek is aan innerlijke beschaving.
M. W. B.

NACHTELIJKE ZANGERS

DE nachtegaal is niet de eenige nachtelijke vogelzanger, zooals verscheiden menschen denken! ☼ In de mooie Meinachten zijn er verscheidene andere vogels te hooren en verder in den zomer, als de nachtegaal reeds zwijgt, ook nog wel enkele. Daar is de nachtzwaluw, welke overdag te slapen zit op den grauwen grond of tusschen dorre takken, soms ook tegen een boomtak aangedrukt, enkel maar om als grauwgele vogel weinig in 't oog te loopen. Zoodra de schemering echter daalt gaat hij op nachtkevers jacht maken en doet tusschen de vluchten door zijn eentonig ratelend geluid hooren, afgewisseld met enkele dieptonige, zingende klankjes. ☼ Ook de sprinkhaanrietzanger doet des nachts zijn fijn trillertje, lang uitgehaald, weerklinken. Het zangerige liedje der hei- of boomleuweriken wordt ook in den stillen nacht vernomen. Het rietzangertje, dat lieve, opgewonden druktemakertje in het oeverriet, is ook dadelijk klaar om des nachts te antwoorden met een fluitiedje op elke verbreking van zijn slaap. Op het minste gedruis, dat de stilte stoort, met een in 't water geworpen steentje of het schuren van een roeiboot langs de riethalmen is deze vogel dadelijk gereed om u met een scheldliedje te ontvangen. Wie des nachts door de dichte hagen breekt, langs een boschpaadje, kan heel wat vogels geluid hooren geven. Zouden ze dan plots uit hun slaap gewekt meenen dat de dag is aangebroken, hun kopje heffen en fluiten? Kievit en winterkoning houtduif en koekoek, alle zijn ze des nachts aan het zingen te brengen. De uilen, als echte jagers en scharrelaars bij nacht, laten natuurlijk dan alleen hun geluiden, die ons koud op den rug maken, weerklinken. ☼ De naderende dag vindt alle zangers tot den eigenlijken zonsopgang op hun plaats in het vogelkoor, dat den dag voorafgaat en juichend begroet. ☼ Doch ook nog laat in den avond en een eind den nacht in kunt ge, als zich een zwaluwennest bevindt aan den gevel, boven uw slaapkamerraam, deze vogeltjes hooren zingen in het nest met allerlei keuvelende uithaaltjes en geprevelde regeltjes. ☼ Of dan, de oude zwaluwen sprookjes vertellen of hun jongen in slaap zingen? Droomen ze hardop misschien of

Foto Osterr. Lichtbildstille

HET SLOT SCHÖNBRUNN. VOORGEVEL

doen ze onder elkaar wie het beste zacht zingen kan? Wij weten het niet, — maar 't is een waar genot om er naar te liggen luisteren, dat is zeker!

G.

Levende schaakbordfiguurtjes

ZONDER twijfel mogen deze belangwekkende vertegenwoordigers uit het rijk der visschen, welke we hier op het oog hebben, — de Zeepaardjes — gerekend worden te behooren tot de meest zonderlinge, doch tevens sierlijkst gevormde schepselen, welke op aarde leven. Lijken ze niet sprekend op de kunstig gedraaide paardjes van het schaakspel, waarvan slechts het voetstukje ontbreekt? Beschouwt men hen onder zekere, daartoe gunstige belichting in een aquarium, dan kan zelfs vaak zeer sterk de indruk gewekt worden, dat Vrouwe Natuur — in haar immer zoo onberekenbare grilligheid — ditmaal inderdaad het ivoor als materie gekozen heeft. En bovendien — om onze vergelijking nog treffender te maken — wanneer men een zeepaardje in de hand neemt, voelt het lichaampje eenigszins hard aan, het gevolg van een soort beenachtige, breede schilden, welke het diertje tot een beschermend pantser dienen. Deze schilden zijn voorzien van tamelijk scherpe stekels, waarvan enkele aan den kop en den nek verlengd zijn tot eigenaardige, draadvormige aanhangsels. De natuurlijke kleur varieert van vaal bruin tot een onbestemd groen, wederom een schitterend voorbeeld van doeltreffende aanpassing aan de omgeving, daar de zeepaardjes hoofdzakelijk tusschen het grasachtige zeewier (*Zostera*) en andere zeeplanten, in de nabijheid der kusten in tamelijk ondiep water leven. Overigens kenmerken ze zich door die merkwaardige eigenschap, welke sommige diersoorten in min- of meerdere mate bezitten en die voornamelijk het kameleon zulk een algemeene bekendheid verschafft, namelijk om bij het optreden van bepaalde omstandigheden of door zekere invloeden van kleur te kunnen wisselen. ¹⁾ Zoo verbleeken de zeepaardjes zichtbaar, zodra

ze door de een of andere oorzaak hevig schrikken; eveneens nemen ze ten gevolge van slechte verzorging in aquaria, bij voorbeeld bij ontoeteikend voedsel of ongeregelde warrerverversing, op den duur een lichtere tint aan. Daarentegen verlevendigt en verdiept zich de kleur doorgaans bij doelmatige voeding en gunstige levensvoorwaarden, terwijl de diertjes, indien ze om de een of andere reden in opgewondenheid geraken, zelfs een buitengemeen fraaien, metallieken glans kunnen verspreiden. De zoölogen — immer strevende naar het uiterst geperfectioneerd systematiseeren hunner objecten — vertellen ons, dat het Zeepaardje (*Hippocampus antiquorum*) behoort tot de merkwaardige familie der Naaldivisschen (*Syngnathidae*). Deze familie is op haar beurt ingeschreven bij de uitgebreide orde der Beenvisschen (*Teleostei*) en wel — om geheel nauwgezet te blijven — als onderdeel van de onderorde der

Troskieuwigen (*Lophobranchi*). Alle vertegenwoordigers dezer onderorde onderscheiden zich in de eerste plaats — zooals de naam reeds aangeeft — van andere Beenvisschen, door den bizonderen bouw der ademhalingswerktuigen. Het is bekend, dat de kieuwen der *Teleostei* in het algemeen bestaan uit afzonderlijke, lancetvormige, roodgekleurde plaatjes — kieuwplaatjes geheeten — welke in dubbele rijen aan de kieuwbogen ²⁾ gehecht zijn. Het geheel is geplaatst in een ruimte aan de achterzijde van den kop — de kieuwholte — en door een afsluitende plaat — het kieuwdeksel — voor beschadiging gevrijwaard. . . . Het door den bek opgenomen water komt met de kieuwen in aanraking, zet hier de opgeloste zuurstof af, neemt tevens het ademhalingsproduct (koolzuur) op en verlaat de kieuwholte weer door de zich tusschen het kieuwdeksel en den

¹⁾ Vele soorten van visschen beschikken over dit vermogen. Het wordt verklaard door het aanwezig zijn van zoogenaamde chromatoforen (vert dragers); dat zijn namelijk cellen, welke kleurstof bevatten en die zich meestal in de huid van het dier bevinden. De wijziging van kleur geschiedt door samentrekking of uitbreiding dier chromatoforen. Het aannemen van de kleur der omgeving wordt chromatische aanpassing genoemd, wordt het individu blind, dan verliest het echter deze eigenschap. Zooals licht begrijpelijk is, kan in de beperkte ruimte van een tijdschriftartikel niet nader op dit hoogst belangwekkende verschijnsel worden ingegaan! ²⁾ Boogvormige beentjes, doorgaans vier in tal.

Foto Osterr. Lichtbildstille

DE KAMER IN SCHÖNBRUNN, WAARIN NAPOLEONS ZOON „L'AIGLON" IN 1832 IS GESTORVEN

DE HINTERE BALMIHORN

TOPOGRAFIE

BOVEN in het obere Müllital liggen op een bergweide eenige verspreide huizen met een chaletvormig hotelletje „weisses Rössli”, die tezamen nog een gemeenschap vormen, „Bürgli”. De bergweide is vrijwel aan alle zijden ingesloten, en heeft als het ware haar eenige uitlaat langs 't Müllital omlaag. Achter en rechts zorgen de „vordere” en „hindere Balmihörner” en links de „Stöckeli” voor een zooged als complete isoleering. Toch is er vanouds nog een uitweg. Langs de „vordere Balmihorn” gaat een voetpad moeizaam omhoog naar een kloof die de „vordere Balmihorn” scheidt van, als ik het zoo noemen mag, de sokkel, het voetstuk van de „hindere Horn”. Die sokkel zelve is ontoegankelijk. Over de kloof heen zet het pad zich nog moeizamer voort, totdat het vrijwel heelemaal de aspiraties van een pad verliest aan den voet van een „Kamin”, die het al gapend schijnt te verslinden. Het is alsof hier de toegang is van een berghol, een verborgen schatkamer. Maar als men zich door de spleet heenwerkt, om de diepte in den bergwand te exploreren, dan zal men vinden dat de schatkamer een illusie is. En een alpinist zal dan ook spoedig begrijpen dat de uitweg niet ligt in den berg in de diepte, maar langs de wanden der „Kamin” in de hoogte. Een 70 M. hooger komt men dan ook weer op een vlakker stukje van den bergwand uit en ziet men den zoogenaamden zadel, de col, voor zich, de „Balmilimmi”, waar de weg, juister de stippellijn op de kaart, want een weg is er niet meer, over heen gaat. Aan de andere zijde afdalend komt men op het bovengedeelte van den Muttgletscher, die tegen den hinteren Balmihorn begint en dan verder tusschen hindere en vordere Horn afglijdt naar het Geslital. ☼ Dit is dan de eigenlijke bergovergang bij Bürgli. Tevens was dit het begin van onze interessante beklimming van de hindere Balmihorn, die aan de overzijde van den Muttgletscher als een torenspits hemelwaarts wijst; die top heet dan ook de „Spitze”. Plaatselijke moeilijkheden waarop ik straks nog terugkom maken den tocht langs denzelfden weg terug te bezwaarlijk, zoodat men na de beklimming van de hindere Balmihorn beter doet langs den gletscher af te dalen naar het Geslital.

BÜRGLI EN HET WITTE PAARD

Eerlijk gezegd zijn we maar toevallig tot dezen tocht gekomen; in de reisgidsen wordt er geen melding van gemaakt. We hadden een deel van het Müllital in het voorbijgaan uit de hoogte gezien en daar we toch geen bepaald doel meer voor oogen hadden en het dal er aanlokkelijk uitzag, besloten we het op te wandelen. En zoo kwamen we in Bürgli en, geleid door het bekende witte kruis op rooden grond, ook aan „das weisse Rössli”. „Das weisse Rössli” staat rechts van den weg aan den voet van een daar vrijwel loodrechten wand, die behoort tot de Stöckeli en de façade ziet uit op de Balmihörner en een stukje gletscher dat voor den dag komt door de spleet die de vordere Balmihorn scheidt van het massief van de hindere Horn; de top van de hindere Horn is van het dal uit niet te zien. Uit bovenbedoelde spleet kwamen huppelende waterstraaltjes. ☼ Van het geheel, 't hotelletje, de omgeving, het uitzicht ging een zalige rust uit, zooals je alleen nog maar vindt in die plaatsjes, die buiten het toeristenver-

keer liggen. We besloten in ieder geval hier te overnachten en lieten ons anker, mitsgaders pickels en rugzakken neer onder het witte paard, dat weldoorvoed en in levendige, fier opgerichte houding van een verweerd uithangbord, welwillend op ons neerzag. We knikten hem ook vriendelijk toe: „Auch guten morgen, Rössli!” En we hebben er geen spijt van gehad. Alles werkte mee om ons tevreden te stemmen. De kamers waren zindelijk en de gansche familie Matten, Hans, Matten, Frau Matten en hun dochter Susie, die zoowat alle functies vervulde van directrice af tot kamermeisje toe,

Teek. J. H. Jurrès

DE ZWILINGBRÜCKE

maakte den indruk alsof ze eigenlijk al vele jaren op ons zaten te wachten, om, als dat gelukkige oogenblik misschien eens in hun leven mocht aanbreeken, ons dan ook te ontvangen als waren we verloren zonen des huizes. Het was de gastvrijheid zooals men die aanvoelt en betracht in de binnenlanden, maar dan verijnd door de zakelijke takt van den vakman, en vooral dan in casu ook van de vakjonkvrouw Susie. We waren de eenige gasten en we gevoelden ons gelukkig. ☼ Matten bleek even onderhoudend als vriendelijk en deed zijn best om de omgeving voor ons te doen leven; en het duurde niet lang of we gevoelden ons haast dorpsgenooten. Van Matten kreeg ik ook het bijna aartsvaderlijk aandoende verhaal van de „Zwilingbrücke”, die de kloof daar tegenover ons had moeten overspannen maar het in werkelijkheid niet deed. Ik wil u dat stukje goeddelijkheid niet onthouden. ☼ Aan-

leiding tot het verhaal en ook tot de latere klauterpartij was een opmerking mijnerzijds dat je in Bürgli zat als in een muizenval; ze behoefden daar wat lager 't Müllital maar af te sluiten en dan kon geen enkele Bürgliër er meer uit. Zoo erg bleek 't dan niet te zijn en Matten wees ons in de hoogte eerst een hut tegen de vordere Balmihorn en links daarvan de spleet die hij de „Zwilingbrücke” noemde en nog meer links, hooger, een col, waar dan achtereenvolgens langs ging een uitweg uit het Müllital naar den Muttgletscher, waarvan een stukje door de spleet heen te zien was en waarover men dan kon afdalen naar het Geslital. ☼ Van opgesloten zitten dus geen sprake. ☼ Nu had ik, den wijzenden Mattenvinger volgend, de hut gezien en aan den anderen kant van de kloof in de hoogte ook de Balmilimmi, maar een brug zag ik niet. Voor alle zekerheid vroeg ik nog even: „Die Brücke kann man doch von hier unten nicht sehen?” ☼ „Nein”, antwoordde Matten, . . . en na een tijdje: „und von dort oben auch nicht”. ☼ Daar had ik eerlijk gezegd niet van terug. ☼ En toch was de verklaring nogal eenvoudig; de brug bestond alleen in de verbeeld in der Bürgliërs. Men was altijd gewend geweest over de kloof heen te springen, wat ook vrij gemakkelijk ging omdat

Teek. J. H. Jurrès

DE KAMIN

de afzet van de vordere Balmihorn belangrijk hooger lag dan de richel tegen den hinteren broeder waar men op neer moest zien te komen. Vandaar dan ook dat je langs dezen weg wel heen kon, maar niet meer terug. Die plek heette van ouds de „Teufelssprung” omdat iedereen die hier argeloos overspringt oogenblikkelijk realiseerde dat hij niet meer terug kon; hij gevoelt zich verleid en eringelopen”. „Der Teufel, das ist hin, aber wie jetzt zurück!” ☼ Nu schijnen een 50 jaar geleden, de vader van den tegenwoordigen hotelier bereed toen het witte paard, de Bürgliërs te komen. Dat je langs dien weg zoo moeilijk terug kon, en dat het overspringen zelve bij glibberig weer lang, niet zonder gevaar was, vonden ze toch eigenlijk wel bezwaarlijk. ☼ En

zoo werd dan in gemeenschappelijk overleg tot de brug besloten. Maar „Teufelsbrücke” mocht de brug in geen geval heeten; de eenvoudige, vrome Bürgliers hadden blijkbaar genoeg van dat heer. En daar de beide Balmihörner toch in het dal bekend stonden als de „Zwilinge”, zou de brug heeten de „Zwilingbrücke”. En zoo werd plechtig besloten tot den bouw van de Zwilingbrücke. Maar tot een uitvoering kwam het niet; toen niet en later ook niet. Zelfs niet tot een begin van uitvoering. Vermoedelijk kwam er eerst iets anders tusschen en hadden ze later blijkbaar berouw van hun voortvarendheid. Hoe het zij, tot op den huidigen dag is er geen brug en denkt men er ook niet aan om er een brug te bouwen, wat echter niet wegneemt dat niemand in Bürgli meer spreekt van den „Teufelssprung” en iedereen den overgang ter plaatse noemt de „Zwilingbrücke”. Ik heb toen nog een mopje gemaakt over de bruikbaarheid van een „Luftbrücke”, daarbij zinspelend op de verheven bruggen bij onze spoorwegovergangen, maar 't mopje werd blijkbaar niet begrepen en ik zelf vond 't niet moppig genoeg om er nog een uitleg aan toevoegen. Intusschen had het verhaal onze belangstelling opgewekt, temeer daar achter die Balmilimmi een mooie gletscher scheen te liggen en verderop dan nog een beklimbare „Spitze” met bijbehorend prachtig panorama. Den volgenden dag werden de voorbereidingen getroffen; Matten ging mee als gids en in den namiddag beklommen we de vordere Balmihorn om in de aangewezen hut te overnachten.

Susie had onze rugzakken voorzien van de noodige Proviant, die wij gewoon waren „Touristenfutter” te noemen. Ook dit grapje gaat meestal verloren; men schrijft 't toe aan onvoldoende talenkennis en durft er niet om te grinniken.

NAAR DE GIPFEL

Voor den tocht van de hut tot den Gipfel staat zoo ongeveer 6 à over; meer voor gemzen of geiten. Bij de Zwilingbrücke werd „angeseild”; „sieher ist sicher”. We hadden hier eenig onvoorzien oponthoud. Matten sprong met de zekerheid van een geoefenden, en in dit geval ook wel lenigen, gids. Meestal zijn ze niet lenig.

(Wordt vervolgd)

Teek. J. H. Jurrès
SUSIE

7 uur, rusten inbegrepen; het hoogteverschil is 1300 M. Bürgli ligt op 1600 M., de hut op 2030 M., terwijl de top van de hintere Balmihorn 3325 M. boven den zeespiegel heet uittesteken. Den volgenden ochtend gingen we om 4 uur op stap en bereikten om 4.50 de zogenoemde Zwilingbrücke. (2250 M.). Het pad liet als voetweg veel te wenschen

TH. HAMMES

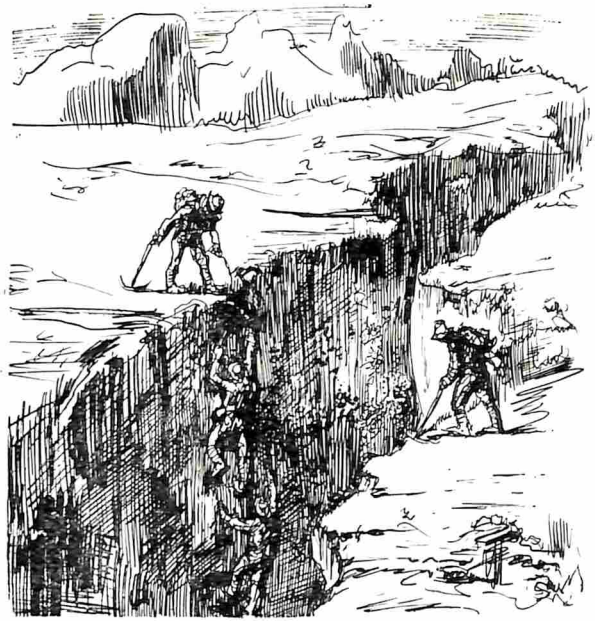
Op bezoek bij den meest geliefden koning ter wereld

(Vervolg)

INTUSSCHEN is een dame van middelbaren leeftijd met ridderorden op de borst ons genaderd en begint een gesprek met de koninginmoeder. Het is de in Roemenië beroemde Prinses Alexandrina Xantaduzana, voorvechtster der Roemeensche Vrouwenemancipatie. Ze praat over het op handen zijnde internationale vrouwencongres in Berlijn en intusschen slipt de koning van zijn moeder weg. Daar buigt de geleerde zich tot het kind over en fluistert hem iets in het oor. Het gezicht van den kleinen koning krijgt opeens een levendige, geïnteresseerde uitdrukking; de oogen stralen en 't is of heel het gezichtje hardop denkt, kwiek en gutig wordt het, terwijl hij knikt en fluistert. Ik kom dichtbij en hoor iets van het haastige, geheimzinnige gesprek. „En hoe maken de jonge hondjes het?” „O, ze groeien toch zoo; ze zijn al heel groot”, antwoordt de koning stralend en vertelt verder: „En de koningin heeft mij toegestaan ze mee te nemen naar Sinai (het zomerverblijf van Koningin Maria in de bergen). Daar gaan we op de jacht”. „Heb je een geweer”, vraagt de man van de wetenschap ernstig. „Ja, en wat 'n fijn ge-

weer; ik kreeg 't van Prins Nikolai”. „En hoeveel van die jonkies neem je mee?” „Zeven, alle zeven mag ik meenemen. Ze zijn zoo groot geworden. Je mag ze wel gaan zien”. „Ja, natuurlijk mag ik ze zien”, antwoordt de geleerde. „Mag ik ze haar ook laten zien”,

vraagt hij en wijst op mij. „Ja, natuurlijk,” antwoordt de koning stralend, maar op 't zelfde oogenblik ontmoet hij den vorschenden blik van zijn moeder en haast zich naar haar toe. „Het is niet altijd plezierig koning te zijn wanneer men acht jaar is”, merkt de geleerde op. De koninklijke familie en haar gasten nemen een en ander dat de welvoorzene tafel biedt. Koningin Maria heeft een bordje in de hand waarop twee sneedjes brood met caviar. Ze is een oogenblik alleen en ik benut de gelegenheid om haar den groet over te brengen en een praatje te houden. De groet, dien ik overbreng, komt van Karin Michaelis. De vriendschap tusschen de Roemeensche Koningin en de radicale Deensche schrijfster bestaat reeds jaren; ze dateert van voor den oorlog. „Ik dank U zeer”, zegt de koningin. „Ik houd zeer veel van Karin Michaelis. Hoe maakt ze het? Waar is ze op het oogenblik? Waaraan schrijft ze nu?” Nadat haar vragen beantwoord zijn, vervolgt de koningin nadenkend: „Ik lees altijd graag haar geschriften. Ze schrijft over de ziel der vrouw, zij is waarlijk . . . feministe”. Op dat oogenblik komt Prinses Elena met den koning aan, gevolgd door Prinses Kantacuzena. De twee vorstelijke dames onderhandelen over den koning, met het resultaat dat hij vrijgesteld wordt van zijn plichten en mag gaan spelen. Zijn Engelsche gouvernante, die den geheelen tijd op een afstand heeft staan wachten, komt nu naar voren en neemt den glimlachenden koning mee naar het paleis. „Wel, wat heeft de koningin tot U gezegd?” vraagt Prinses Kantacuzene, de presidente en aanvoerster der Roemeensche suffragettes. Ik vertel haar, wat de koningin gezegd heeft van Karin Michaelis. „Wat?” zegt de leidster der feministen, „Karin Michaelis is toch heel geen feministe? Ze interesseert zich zelfs in 't geheel niet voor de Vrouwenbeweging! Hoe kon de koningin nu zoiets zeggen!” „O, deze eeuwige, menselijke kortzichtigheid juist daar waar men een volkomen begrijpen meent te mogen veronderstellen. Deze aanvoerster der Roemeensche suffragettes is niet de eenige van dergelijke vrouwen die meenen dat het voldoende is de vrouw het stemrecht te geven en te zor-

Teek. J. H. Jurrès

DE MUTTGLETSCHER

Teek. J. H. Jurrès

DE IJSWAND

gen, dat ze gelijke rechten heeft als de man, om haar gelukkig en tevreden te maken. Maar waar geslacht geslacht ontmoet en de vrouw het onderspit delft, omdat zij den man niet begrijpt — van dat hoofdstuk uit het levensboek hebben de leidsters der vrouwenbeweging geen verstand. ☼ Doch we keeren terug tot koningin Maria. Daar staat zij, in haar witte rouwgewaad, de Engelsche gala-rouwkleeding: een jaar met lange mouwen van zware witte georgette, in zware plooiën vallend langs haar georgefiguur. De rok, vanachter eindigend in een langen sleep, is van voren kort en laat de slanke enkels vrij, in parelgrijze zijden kousen gehuld met schoenen van dezelfde kleur. Een pelerine met ronde halsopening, eveneens van voren kort en tamelijk lang op den rug, voltooit het geheel. Om den hals draagt de vorstin een dubbel snoer groote Orleans parelen waaraan een zwaar met diamanten bezet medaillon, waarin een miniatuur van koning Ferdinand, op ivoor geschilderd. Als hoofdbedekking draagt de koningin een witten crêpe hoed, onder de kin vastgebonden. Twee rijen Orleans paarlen houden een langen georgetten sluier bijeen die over het crêpe hoedje geworpen is en rijk neergolft over de schouders. In de gehandschoende linkerhand (een witzijden handschoen) houdt de koningin een wit kanten eleanor. Een vorstelijker verschijning en waezier. Een vorstelijken verschijning en waezier. Een vorstelijken verschijning en waezier. Het schoone gelaat met de fijne trekken, als in marmer gebeeldhouwd, en de hemelsblauwe oogen doen nog zoo jong aan, dat het haast ongelooflijk is, dat de koningin den geheimzinnigen leeftijd heeft van tusschen de 29 en 59 jaar. Haar glimlach is innemend en toch waardig, terwijl haar bewegingen vol gratie zijn, wanneer ze haar sleep opneemt en mij uitnodigt mee naar den tuin te gaan om haar rozen te bewonderen. De koningin gaat voorop met Dr. Antipa, daarachter volgen Prinses Elena, prinses Kantacuzena en mijn persoontje. Wij gaan door een paradijs van rozen, witte rozen, theerozen, zachtroze rozen als de wang van een kind, rozen warm donkerrood als bloed, rozen aan stoere stammen en weelderige struiken rondom zware bassins in romaanschen stijl, afkomstig uit opgravingen uit denzelfden grond waarop het Paleis gebouwd zou worden. Het zijn alle rozen van dezelfde soort, een sterk geurende gevulde kleine roos, die in Europa algemeen bekend is onder den

PRINSES ILEANA VAN
ROEMENIË

naam Catratiniroos, zonder dat men over 't algemeen weet, dat ze afkomstig zijn van deze plaats, waar koningin Maria ze bijna een menschenleeftijd lang gekweekt heeft, zij, wie deze roos haar naam dankt. De koningin spreekt van haar rozen, zooals ieder ander goed tuinier zou doen. Ze vertelt van den strengen winter, waarvan menig mooie roos in haar tuin het slachtoffer is geworden en ze wijst ons hoe verscheidene der overlevende nog de sporen dragen van de doorstane koude. „Hier, van dezen stam”, zegt ze, „waren de rozen het vorige jaar veel donkerder”; met een duimschaar knipt ze een tak rozen af en overhandigt mij dien. ☼ „Koningin Maria is allerliefst”, zegt Prinses Kantacuzena, als ik haar den vorstelijken tak met rozen laat zien. „Maar de koning is nog liever. Den vorigen Zondag”, de prinses begint opeens hartelijk te lachen, „ja, daar hadt U bij moeten zijn! Wij waren bij Prinses Elena, Koningin Maria was er ook, en we spraken over het op handen zijnde internationale vrouwencongres en de sociale positie van de Roemeensche vrouw. De vrouwenbeweging is bij ons aristocratisch, voor zoover die beweging daarvan uitgaat. Terwijl we daar zoo op het terras zitten te praten, komt de koning uit den tuin geloopt met een ruiker bloemen voor zijn moeder. Maar als hij koningin Maria gewaar wordt, blijft hij staan, wisselt een blik van verstandhouding met zijn moeder en legt den ruiker in den schoot der koningin. Daarop begroet hij ons allen en blijft dan een poos rustig zitten luisteren naar ons gesprek, waarna hij resoluut op mij toekomt en mij vraagt, waarover we praten. Om het zoo duidelijk mogelijk uit te leggen aan het kind, vertel ik hem, dat wij allen zoo graag iets groots willen worden, niet alleen de mannen willen dit, maar ook de vrouwen. Ik bijv. zou graag generaal willen zijn, zeg ik, en die dame zou overste willen worden, en zij advocaat en zij dokter, etc. De koning luistert opmerkzaam naar mijn verklaring en als ik ermee klaar ben, geeft hij een waarlijk koninklijk besluit te kennen. Den kleinen neus in de lucht en den blik doordringend op mij gevestigd, zegt hij: „Het komt mij voor, dat het veel beter zou zijn, indien al deze dames puddingen bakken”. „We lachten allen, tot de tranen ons in de oogen kwamen. Ja, men zou tot in het oneindige kunnen vertellen van onzen kleinen koning, want hij is zoo zeldzaam gütig en kinderlijk naïef”. ☼ „O toe,

DE PLACE DES VOSGES, VROEGER PLACE ROYALE TE PARIJS

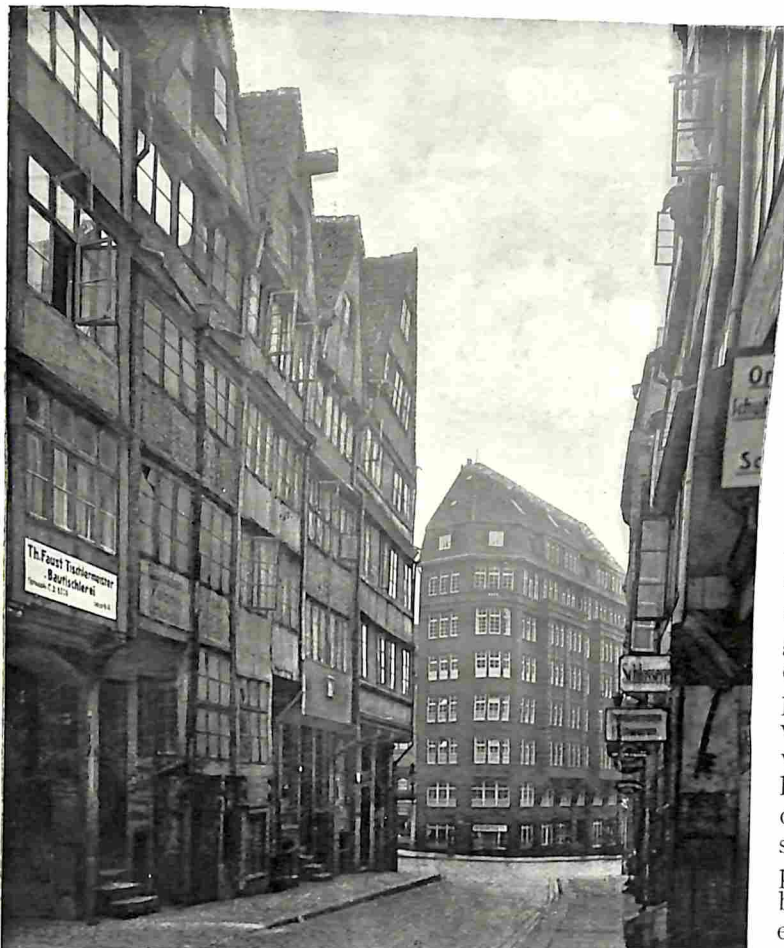

Foto Albertus-Verlag

HAMBURG. KATTREPEL

U vertelt nog meer", verzocht ik. De Engelsche gouvernante van den koning is begonnen met al deze aardige trekjes op te schrijven en ze hoort werkelijk menig geestig gezegde, menige echt kinderlijke opmerking uit den mond van den kleinen koning. Het vorige jaar, toen was hij dus nauwelijks zeven jaar, maakte hij met haar in een open auto een toertje buitenom. Op den landweg zag hij hoe kleine zigeunerjongens de tong tegen elkander stonden uit te steken. „Dat vind ik grappig", zei de koning en stak zijn tong uit tegen zijn gouvernante, die hem, zeer verschrikt, uitlegde dat een koning zooiets niet doen mocht. Zij hield een redevoering voor hem over koninklijke waardigheid en kreeg daarop ten antwoord: „Als ik toch koning ben, dan doe ik ook, wat ik wil". Daarop veranderde de gouvernante van taktiek en zeide dat, wanneer hij zich zoo gedroeg, hij geen koning was, maar alleen een heel onaardige jongen. „Wel", zei de koning, „wanneer ik dan een onaardige jongen ben, dan mag ik ook wel mijn tong uitsteken". Zoo pratende zijn wij langzamerhand den heelen rozentuin doorgewandeld en naar het uitgangspunt teruggekeerd.

(Wordt vervolgd)

NINA ARKINA

HET GELAAT DER STEDEN

„Want in het gele licht der grauwe steden
Op kille zerken van 't plaveisel gaat,
Met ruige weefsels om zijn kale leden

En donkere oogen in een bleek gelaat,
De broze mensch en zegt U geene bede:
De mensch heeft zijn ellende en heeft de straat".

IS de opvatting van den dichter Albert Besnard, vervat in boven-geciteerde terzinen uit zijn sonnet „De Stad" de alleen-ware? Wie ooit, met het verlangen naar het onbekende, en de behoefte aan bevrediging van zijn wetenslust, in het hart, door vreemde steden doolde, zal ontkennen moeten. Of, zou hierin mogelijk de verklaring van Besnards melancholie te vinden zijn? Ligt de bekoring juist, en alleen, in het on-eigene, en zou de stralende stad, die zich aan onze ongewende blikken opendoet, in de gewooneheid van het dagelijksch vertoeven verstarren tot den grauwen wand, die onze ellende omsluit? Het zal, waarschijnlijk, wel aan den mensch liggen, die de indrukken eener, vreemde of eigene, stad ondergaat. Toch ligt er veel waarheid in de opmerking van den Duitschen essayist Walter Benjamin, dat het exo-

tische, het pittoreske slechts op vreemdelingen werkt, en dat, om als inwoner tot het stadsbeeld te komen, andere, diepere motieven vereischt worden. Motieven, met mémoires verwant. Blijft, voor den Amsterdamer, de Dam, ondanks alle veranderingen, zijn bekoring bewaren door zichzelf, of omdat men er als kind de poppenkast bewonderde, en het stadsbeeld zoo in den opgroeienden mensch bezonk? En ziet de Rotterdammer, bij het wandelen over den breeden boulevard, waartoe de Coolsingel uitdeide, terugblikkend in de herinnering, niet allermeest den singel, waar ginds de groote molen, hier het pittoreske Raambruggetje, en verderop de Doelen stond? Inderdaad, er is verschil tusschen het dwalen door de gewende stad, en het avonturen door (voor den toerist persoonlijk) onontgonnen gebieden. Daar is elke straathoek een oud deuntje, blijde herwekt, hier een nieuwe wereld, gretig aan den schat onzer ontdekkingen toegevoegd. Doch niet altijd zijn wij instaat, zelf naar verre landen (zelfs wel naar dichterbij gelegene) te trekken, om de banier onzer weetgierigheid in weer ander terra incognita te planten, en wij zegenen de helden, die met het vreedzaam wapen eener camera in de vuist, steden en landen toevoegden aan het gebied onzer kennis. Of ook wel, teruggekeerd van nieuwe ontdekkingsreizen, voelen wij de behoefte in ons aan steunpunten bij de blijde herinnering, en, zoo wij niet zelf in staat waren ons die te verschaffen met het eigen toestel, aanvaardden wij dankbaar de hulp, welke deskundiger, of fortuinlijker, hand ons biedt. Een eenvoudige prentkaart kan ons een oogenblik, een dag, van intens genot terugziend voor oogen stellen; het bladeren in een reisgids, een foto-album, een platenreeks is voor menigeen voldoende, zich een duidelijker beeld van een stad te vormen dan anderen verwerven in een al te vluchtig bezoek. En er zijn zulke reeksen, en er zijn zulke kunstenaars, die een stad, een landstreek, voor ons weten op te bouwen uit de bouwstenen van welgeslaagde negatieven, en met de mortel hunner scherpe en zuivere keuze. Wie hoorde nimmer van Mario von Bucovich, den vaardigen en kunstzinnigen fotograaf, die al zoo veel stedenschoon met zijn camera wist te veroveren? Is het geen genot, aan zijn hand te dwalen door de straten en over de pleinen van Parijs, met hem te leunen over de balustrades der Parijsche bruggen, te genieten van de innige schilderijtjes, die zijn wel-keurend oog en wel-gehoorzamend toestel op de

Foto Albertus-Verlag

HAMBURG. STECKELHORNFLECK. OP DEN ACHTERGROND DE ST. NICOLAIKERK

gevoelige plaat hebben vastgelegd? — Doch wij hebben dan ook een uitgever dank te weten, die zulke reeksen van beelden tot een geheel samenvoegt, en deze arbeid tot een blijvende bron van genot en schoone kunstenaars de mogelijkheid opent, als hij daardoor andere kunstenaars de mogelijkheid opent, met het geschreven woord wat zij aan schoonheid in een stad zagen, uit te zeggen. ☼ Paul Merand, den fijnen dichter, over Parijs, zijn Parijs, te hooren, is dat niet een genot, evenwaardig aan het zien van die stad-zelf? Door Wolfgang Weber, den vloten journalist, medegesleurd te worden door Barcelona, het Amerika-in-Europa, is dat niet bijna haar zelf te doorjagen? Met Hans Leip, den Hamburgschen schrijver, den onovertreffbaren kenner der oude Hanze-stad, te dwalen door haar pittrefbaren stegen en schilderachtige „fleets”, is dat niet, voor wie er eens was, als een herleven van het nimmer-te-vergetene? ☼ Inderdaad, welk een geluk, dat er boeken zijn, waaruit wij kunnen leeren kennen, wat wij nog niet zagen, waaruit wij ons herinneren kunnen, wat oog en hart eens beleefden. ☼ Natuurlijk, dit is slechts een zien van buitenaf, maar het doordringen in de ziel der steden, het leeren kennen van hun wezen, daartoe banen de woorden der kunstenaars, die aan de beelden-reeksen voorafgaan, den weg. ☼ En op deze wijze leeren wij „Het gelaat der steden” kennen, dat van elke stad anders is, dat voor ieder mensch anders is, anders voor den dichter dan voor den koopman, anders voor den schoonheids-minnaar dan voor den genot-zoeker, maar dat voor ieder het leeren-kennen immer waardig is. ☼ Inderdaad: het kan gezien worden als de kille zerk op het graf van onzen levenswil, als de grauwe wanden, waartusschen het leven ellendig voortspoelt. ☼ Maar het kan ook gezien worden, als de jonge dichter Garmt Stuiveling het zag (De Stad, in den bundel „Tijdsignalen”):

Maar als de avond tot u wederkeert
bloeit elke straat tot lichtend wonder open,
en door uw wezen komt de gloed geloopt
van brandend leven, dat zichzelf verteert”.

Ook dit is een zien, dat de ellende niet voorbijblijkt. Maar er trilt de veerkracht in van den levens-wil. ☼ Men moet den uitgever der serie „Das Gesicht der Städte”, de Albertus-Verlag in Augsburg, dank weten voor zijn kostelijke gave.

REINIER P. STERKENBURG

TORQUATO TASSO

Uit het Poolsch door

13) KAZIMIERZ CHLEDOWSKY

(Vervolg)

DESTIJD was Sixtus V paus en deze gedoogde geen eigenmachtig optreden van vreemden in den kerke-lijken staat, zoodat Tasso niet tot den rugkeer gedwongen kon worden. De paus liet den dichter te Rome blijven, maar weigerde hem elken materieelen steun. Tasso gedroeg zich in Rome als een ootmoedig zondaar en als de onderdanige dichter der inquisitie; hij toonde zelfs berouw zijn „Jeruzalem bevrijd” geschreven te hebben en trachtte de fouten, welke hij in zijn leven begaan had, goed te maken door het schrijven van gedichten, die geheel in overeenstemming waren met den geest der Jezuieten. ☼ In dezen tijd (1587) van Tasso's verblijf te Rome begint de laatste periode van het tragisch bestaan van den dichter. Hij ging opvattingen huldigen, die zijn schitterend talent, waardoor hij zich in zijn jeugd onderscheidde, onwaardig waren. Duidelijk zegt hij thans, dat het zijn bestemming is, „piacere e onore”, en dat hij niets anders wenscht dan „gemakkelijk te zitten temidden der aanzienlijkste waardigheids-bekleeders”. Onder den invloed van de Romeinsche omgeving

droomt hij van kerkelijke waardigheden en prebenden, zoodat blijkt uit zijn woorden, dat hij „niet in staat een huwelijks-verbintenis aan te gaan, slechts aan kerkelijke eereambten denkt”. Soms twijfelt hij eraan of deze eereambten wel in zijn bereik liggen en overweegt dan de mogelijkheid van een rijk huwelijk, dat hem materieel een onbezorgd bestaan zou verschaffen. ☼ Door zijn hinderlijk optreden tegenover zijne kennissen en door zijn kruipen voor de machtigen vervreemde Tasso al- lengs van velen zijner vrienden, wat hem ertoe bracht om Rome te verlaten. Terneergeslagen en ziek vertrok hij naar Napels en vond er in het klooster Monte Oliveto onderdak. ☼ In Napels, waar hij nog vele oude relaties had, leefde Tasso een weinig op. Vele personen uit voornaam kringen wilden daar met den dichter van de „Gerusalemme” kennis maken, zoodat hij veel bezoek kreeg en vaak bij aristocratische families werd uitgenoodigd, ☼ Ongedurig als hij was, keerde Tasso naar Rome terug, waar hij evenwel niet bleef. Dolend tusschen Rome, Bologna, Florence en Mantua en dan weer tusschen Rome en Napels, trok hij een tijdlang van klooster naar klooster, van ziekenhuis naar ziekenhuis, vaak hevig lijdend, bedelend en zijn kennissen zoo van zich afstootend, dat een hunner hem verachtelijk „een halfmensch” noemt, „questo semiuomo”.

VII

In Tasso's laatste levensjaren was het geluk hem nogal gunstig, voor zover althans in zijn treurig bestaan van geluk gesproken kan worden. Na langdurigen strijd paste hij zich bij de nieuwe maatschappelijke toestanden aan, nam geen aanstoot meer aan de bekrompenheid der menschelijke opvattingen en schreef zijn tweede, „stichtelijke”, Jeruzalem en gedichten voor monniken, o.a. het „Vita di S. Bene detto”. Zijn dichterlijke vermaardheid baande hem den weg tot

die paleizen, waar wetenschap en dichtkunst tot grooter eer en luister der geslachten werden beoefend. Zoo werd hij in Napels door Principe di Conca als gast ontvangen in zijn paleis, waar hij voor een oogenblik zijn vurigste wenschen in vervulling zag komen. Hij woonde er namelijk in schitterende vertrekken, waar schilderijen hingen van Rafaël, Titiaan, Battista Dossi en Sebastiano del Piombo, had een groote bibliotheek tot zijne beschikking en werd door rijk getooide lakeien streefde ernaar om Tasso tot vriend te krijgen, namelijk Manso, zijn latere biograaf, die te allen tijde bereid was den dichter in zijn schitterend gelegen villa aan het Napolitaansche strand op te nemen. Door gebrek aan tact van den hertog di Conca kwam Manso's wensch weldra in vervulling. De hertog verlangde al te heftig en hardnekkig, dat „Gerusalemme conquistata” onder zijn patronaat, ter eere van zijn huis zou worden uitgegeven. Hij liet daarom Tasso, diens onbestendigheid kennend en vrezend, dat deze, ondanks de groote zorgen waarmede men hem omringde, toch plotseling Napels zou kunnen verlaten om andere protectie te zoeken, tersluiks door een bediende bewaken. Door de te groote nauwgezetheid, waarmede de bediende zijn plicht nakwam, bemerkte Tasso dit; hij vertelde het aan Manso, en beide vrienden besloten den markies de ongepastheid van zijn optreden te doen gevoelen. Op zekeren dag kwam Manso bij den dichter, nam het manuscript in de eene hand, reikte Tasso de andere en bracht hem naar zijn villa. De verblufte bediende snelde daarop naar zijn meester en vertelde hem, wat er gebeurd was, maar de hertog hield zich, alsof hem de verhuizing van den dichter met zijn manuscript naar Manso's huis geheel onverschillig liet. De tijd, dien Tasso bij Manso doorbracht, was de aangenaamste van zijn leven. De dichter zag er zijn vurigen wensch, om te midden van de hooge aristocratie te verkeerden, „sedere con nobilissimi cavalieri”, in vervulling komen.

(Wordt vervolgd)

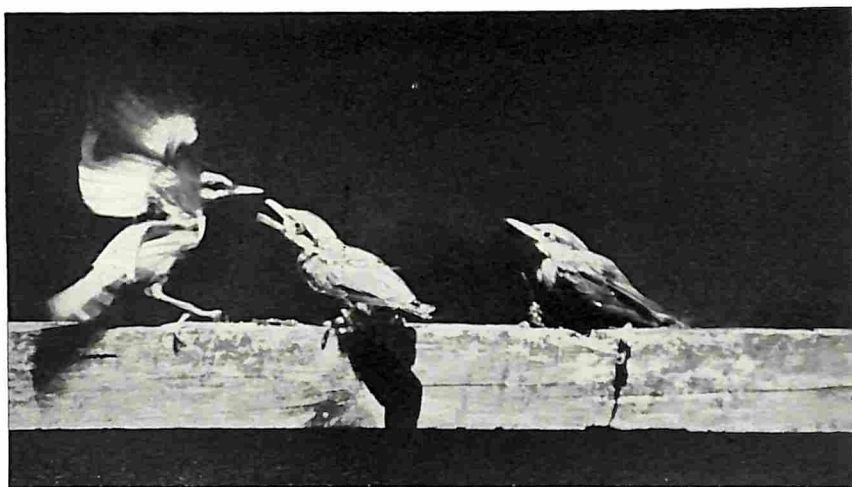

Foto Georg Haechel

BLAUWE SPECHT MET JONGEN